

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ САМОСВІДОМОСТІ ЮНАКІВ

Науково-дослідна група:

Котлова Людмила Олександрівна,

Марчук Катерина Анатоліївна,

Литвинчук Алла Іванівна

*Житомирський державний університет ім. І. Франка
Україна*

В основу побудови психокорекційної програми покладено принцип «емоційного природорозуміння» В.А. Ясвіна згідно з яким усвідомлення себе невідомою частиною природи, емоційне не прагматичне сприймання себе частиною Всесвіту призводитиме до розвитку усіх аспектів екоспрямованої особистості [4, с. 174].

Програма розвитку екологічної самосвідомості побудована з урахуванням *проекції* емпатійних відносин в залежності від рівня психічного відображення, складності механізмів функціонування емпатійного процесу, від феноменальних характеристик об'єкта сприймання та за реальністю об'єкта, що сприймається [3, с. 146].

В основу програми покладено твердження про корекцію суб'єктивного (особистісного, емоційного ставлення) до природи. В корекції використовувалися наступні методи: метод екологічної лабілізації, метод екологічної художньої репрезентації природних об'єктів, метод екологічної ідентифікації, метод екологічної емпатії, метод екологічної. У особистості з сталою сформованою Я-концепцією, екологічний світогляд, екологічні цінності, екологічні переконання не суперечать її загальній світоглядній позиції та не залежать від тиску соціуму [1, с. 15].

Програма складає три змістових блоки, що спрямовані на розвиток окремих компонентів екологічної самосвідомості [2, с. 203]. Перший блок «Emotion» (емоції) спрямований на розвиток емоційної сфери, емпатійності особистості, здатності емоційно сприймати Світ. Другий блок «Reflection» (рефлексія) спрямований на усвідомлення наслідків свого перебування у

природі, здатності критично оцінювати свої емоції та прогнозувати природозберігаючу поведінку. Третій блок «Action» (дія) спрямований на розвиток практичних навичок поведінки. Особлива увага звертається на екологічність побутової сфери щоденного життя та впровадження природозберігаючої поведінки в повсякдення учасників програми [5, с. 251]. Тренінгові заняття будувалися також зважаючи на загальні принципи та правила розробки тренінгових занять з урахуванням специфіки наповнення психокорекційної програми. Протягом тренінгових занять з учасниками використовувались наступні форми роботи: дискусії, обговорення, аналіз проблемних ситуацій, ігрові методи, психотехніки, перегляд просвітницьких фільмів, тощо.

Список використаних джерел:

1. Каган М.С., Эткинд А.М. Индивидуальность как объективная и субъективная реальность. Вопросы психологии. 1989. №4. С. 12-16.
2. Литвинчук А.І. Рефлексія емпатійних переживань в юнацькому віці: екологічний аспект. Наука і освіта. 2016. №5. С. 200-205.
3. Коломієць Т.В., Литвинчук А.І., Можаровська Т.В. Емпатія як чинник ціннісно-сислової спрямованості сучасних юнаків у ситуації міжособистісної взаємодії. Теоретичні і прикладні проблеми психології: Збірник наукових праць. № 1(45). 2018. С. 144-156
4. Ясвин В.А. Психология отношения к природе. М. Смысл. 2000. 224 с.
5. Lyudmila O. Kotlova, Kateryna A. Marchuk, Alla I. Lytvynchuk Innovative forms of education used in the preparation of students-psychologists. Nowoczesne technologie innowacyjne i informacyjne w rozwoju społeczeństwa. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts Katowice School of Technology Monograph 17. 2018. P. 249-258.